

„Dynamika sociálně-politických procesů“, „Sociologické vzdělávání a společnost“.

Během druhého dne konání kongresu se uskutečnilo 36 zasedání v sekcích, jež odpovídaly příslušným sociologickým odvětvím. S velkým zájmem se setkaly sekce dějin a teorie sociologie, sociologie bezpečnosti, matematického modelování sociálních procesů, sociologie rodiny a demografie, sociologie mládeže, sociologie organizace a řízení, sociologie politických procesů, sociologie vzdělání, sociologie regionálního a městského rozvoje, sociologie armády, sociologie komunikačních systémů i další. Z 972 přihlášených osob se sekcí skutečně zúčastnilo 879 a z nich 423 vystoupilo s příspěvkem nebo krátkými sděleními.

Na závěr druhého dne konference se uskutečnilo promítání dokumentárního filmu „Poslušnost“ („Obedience“, režie Stanley Milgram, USA 1965) s komentářem autora ruského překladu A. J. Voronova, docenta katedry sociologie a humanitních věd na Mezinárodní státní univerzitě přírody, společnosti a člověka v Dubně. Po skončení projekce o filmu diskutovali specialisté z různých oborů (včetně zástupců přírodovědných a technických disciplín).

Třetí den konání kongresu proběhlo šest kulatých stolů věnovaných nejaktuálnějším sociálním problémům současného Ruska: „Mládež v polykulturním globálním prostoru“, „Sociologie tržních reforem v Rusku“, „Vztah obyvatelstva příhraničních oblastí Ruska a Běloruska k rozšiřování Evropské unie“, „Duchovní a sociálně-demografická bezpečnost současné ruské společnosti“, „Filantropie v soudobém Rusku: problémy a perspektivy“, „Nové věcné pole rozvoje ruské sociologie a sociologie vzdělávání začátku 21. století: zisky a ztráty, nové vyhlídky a hrozby“.

Druhou polovinu dne zahájilo rozšířené zasedání Pedagogicko-metodické rady pro sociologii, sociální antropologii a organizaci práce s mládeží Pedagogicko-metodické asociace pro klasické univerzitní vzdělávání, kterého se zúčastnilo 115 osob,

z toho 92 zástupců regionálních vysokých škol. Hlavním bodem jejich jednání bylo posouzení nových metodických dokumentů pro výuku sociologie.

Velmi živý byl průběh schůze vedení RoSA pod řízením jejího předsedy prof. V. I. Dobržeňkova. Členové předsednictva a zástupci 52 regionálních poboček byli seznámeni se zprávou o činnosti asociace po dobu tří let její dosavadní existence. Ke dni zahájení kongresu byla vydána brožura, která informuje o historii a činnosti mezinárodních, zahraničních a ruských sociologických společností a přináší podrobnou informaci o RoSA. Stálým námětem jednání všech schůzí vedení a předsednictva asociace je přijímání nových regionálních skupin. Během tří let bylo do RoSa přijato sedm nových poboček. Na výročním zasedání bylo rozhodnuto o přijetí regionálních organizací republiky Marij El a Sachalinské oblasti. Přání stát se členy asociace na kongresu projeví sociologové z Čuvašské republiky a Kaliningradské oblasti.

Kongres byl zakončen závěrečným plenárním zasedáním, na němž vedoucí sekci a kulatých stolů shrnuli výsledky své práce a předložili návrhy na zdokonalení činnosti výzkumných výborů RoSA.

(Z ruštiny přeložil a zkrátil –smrk–.)

I. P. Rjazancev

Znovuobnovení sekce metod MČSS

Ve středu 17. 1. 2007 proběhl na Fakultě sociálních věd v Praze seminář, jehož cílem bylo obnovení sekce metod MČSS. Na semináři vystoupil Hynek Jeřábek (FSV UK) s příspěvkem „Co je současné a moderní na Lazarsfeldově metodologii? (Kontextuální analýza jako předstupeň víceúrovňových modelů)“ a další příspěvek přednesl Petr Soukup (FSV UK, SOÚ AV ČR) – „Víceúrovňové modely (Aneb jak pracovat s kontextuálními proměnnými)“. Akce se účastnili pracovníci čtyř fakult (FSV UK, FF UK,

FSS MU a FF ZČU) a několika výzkumných pracovišť (SOÚ AV ČR, CESES, IKSP) a také studenti magisterského a doktorandského studia FSV UK a na FSS MU. Stěžejním námětem byla diskuse o činnosti metodologické sekce a jejím organizačním zajištění. Bylo domluveno, že sekce by měla sloužit k rozvíjení znalostí metod kvalitativního, analytického (kvantitativního) i kombinovaného výzkumu používaných nejen v sociologii, ale i ostatních sociálních vědách. Činnost bude vycházet ze zájmu a ochoty nových i stávajících členů MČSS a spočívat v realizaci diskusních, výukových nebo prezentačních akcí. Z diskuse vyplynulo, že hlavní náplní činnosti sekce by měly být:

1) semináře/workshopy o nejnovějších metodách a ukázky jejich aplikací (zpravidla jedno- či vícedenní akce s vloženým),

2) konference, semináře, workshopy o výsledcích výzkumu se zdůrazněním metodologických aspektů,

3) metodologický výzkum a jeho výsledky,

4) částečná participace na metodologické výuce doktorandů z celé ČR,

5) etická doporučení v oblasti výzkumu a zlepšování výzkumné praxe v ČR, kultivace metodologie.

S doporučením podílet se na výuce Ph.D. uchazečů vyslovili někteří účastníci nesouhlas. Tyto úkoly mají dle nich plnit jednotlivé fakulty. V další diskusi vyběhl Milan Tuček (SOÚ AV ČR a FSV UK) jménem MČSS metodologickou sekci k publikování pod hlavičkou MČSS alespoň 1x ročně.

V diskusi též zazněly návrhy témat, které by měly být námětem seminářů z oblasti analytické metodologie:

1. Víceúrovňové modely a jejich aplikace v sociálních vědách.

2. Strukturní modely, nejnovější vývoj a jejich řešení v softwarových produktech.

3. Loglineární analýza a možnosti prá-

ce s kategoriálními daty, modely diskrétní volby (discrete choice).

4. Analýza přežití (event-history analysis), užívání longitudinálních dat.

5. Analýza časových řad vč. transverzálních.

6. Analýza latentních tříd, možnosti využití v sociálních vědách, dostupné softwarové prostředky.

7. Problém klesající návratnosti.

8. Design výzkumů a jeho dopady.

9. Teorie měření a škálování.

10. Všeobecný lineární model (GLM).

11. Problémy statistické významnosti a jejich řešení.

Z témat kvalitativní metodologie byla zmíněna metoda focus groups a navrženo bylo i uspořádání diskusního setkání ke spolupráci a kombinovanému používání analytické a narativní, kvantitativní a kvalitativní metodologie. Padl i návrh na propojení metodologů z různých příbuzných disciplín: psychologie, ekonomie, politologie, kinantropologie a námětem jednoho ze seminářů by mohla být diskuse nad blízkostí metod těchto disciplín a o možném využití jednotné metodologie.

Na závěr diskuse byl ustaven přípravný výbor, ve kterém zasedne dr. Katrňák (FSS MU), dr. Kreidl (FF ZČU), dr. Soukup (FSV UK, SOÚ AV ČR) a doc. Jeřábek (FSV UK). Účastníci setkání vyslovili přání doplnit přípravný výbor o zástupce kvalitativní metodologie, kteří mají zájem na spolupráci. Termín prvního celodenního semináře je 7. 6. 2007, podrobnosti budou sděleny zájemcům e-mailem. Tématem prvního semináře budou na základě předběžné domluvy přípravného výboru víceúrovňové modely.

Zájemci o práci této sekce nechtě se obrátit na e-mailovou adresu některého z iniciátorů této aktivity – doc. Hynka Jeřábka (jerabek@fsv.cuni.cz) nebo PhDr. Petra Soukupa (soukup@fsv.cuni.cz), případně na sekretariát MČSS (mcss@seznam.cz).

Petr Soukup